

ΚΟΚΑΛΆΚΙ

ΚΟΚΑΛΆΚΙ, ΤΟ, ουσ. [υποκορ. του ουσ. κόκαλο], διακοσμητικό κοκάλινο ή μεταλλικό μικροαντικείμενο, που στολίζει και παράλληλα συγκρατεί τα μαλλιά της γυναίκας: «χτένισε προς τα πίσω τα μαλλιά της και τα 'πιασε μ' ένα κοκαλάκι». (Ακολουθούν 11 φρ.)·

- *άφησε τα κοκαλάκια του*, πέθανε, ιδίως σκοτώθηκε σε ένα τόπο όπου και θάφτηκε: «άφησε τα κοκαλάκια του στα βουνά της Αλβανίας»·

- *γλείφω κανένα (κάνα) κοκαλάκι*, **α.** αποσπώ ένα πολύ μικρό μέρος από κάποιο ωφέλημα ή κέρδος: «δεν είμαι εντελώς δυσαρεστημένος, γιατί κάθε τόσο γλείφω κανένα κοκαλάκι απ' τη δουλειά που γίνεται». **β.** δεν απέχω εντελώς από τη σεξουαλική δραστηριότητα: «μπορεί να μην έχω μεγάλες επιτυχίες στις γυναίκες, αλλά κάθε τόσο γλείφω κανένα κοκαλάκι». Πολλές φορές, μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το *κι εγώ*. Από την εικόνα του ατόμου που, αφού πρώτα ξεψάχνισε όλο το κρέας, πέταξε το κόκαλο στο σκυλί του για να το γλείψει·

- *έχει το κοκαλάκι της νυχτερίδας*, είναι πολύ τυχερός στη ζωή του, ιδίως στις σχέσεις του με τις γυναίκες: «τι θα γίνει με σένα, ρε παιδάκι μου, το κοκαλάκι της νυχτερίδας έχεις και σε κυνηγάνε όλες οι γυναίκες;». Από τη λαϊκή δοξασία πως το κοκαλάκι της νυχτερίδας έχει μαγικές ιδιότητες, ιδίως ερωτικού φίλτρου. Πρβλ.: *δεν έχω άλλη καμιά ελπίδα παρά να πιάσω μια νυχτερίδα και να της πάρω το κοκαλάκι να μ' αγαπάς κι εσύ λιγάκι* (Λαϊκό τραγούδι)·

- *ζεστάθηκε το κοκαλάκι μου*, ένιωσα ικανοποιητική ζέστη μετά από χρονικό διάστημα που ήμουν εκτεθειμένος στο κρύο: «μόλις μπήκα στο σπίτι, κάθισα δίπλα στο τζάκι και ζεστάθηκε το κοκαλάκι μου»·

- *θ' αφήσω εδώ τα κοκαλάκια μου*, έκφραση φόβου από άτομο που έχει την εντύπωση πως ο κίνδυνος, που διαγράφεται στο χώρο όπου βρίσκεται, είναι τόσο μεγάλος ώστε υπάρχει περίπτωση και να σκοτωθεί: «από παντού μας έχουν βάλει στο σημάδι, κι αν δεν έρθει βοήθεια, νομίζω πως θ' αφήσω εδώ τα κοκαλάκια μου»·

- *θα γλείψουμε κανένα (κάνα) κοκαλάκι*; θα υπάρξει, θα προκύψει κάποιο ωφέλημα ή κέρδος, έστω και μικρό για μένα(;): «αν σε βοηθήσω να τελειώσεις τη δουλειά, θα γλείψουμε κανένα κοκαλάκι;». Συνήθως, μετά το ρ. της φρ. και πιο σπάνια μετά το τέλος της φρ. ακολουθεί το *κι εμείς*. Ο πλ. και όταν το άτομο μιλάει μόνο για τον εαυτό του·

- *μου πέταξε ένα κοκαλάκι*, μου έδωσε κάποιο μικρό κέρδος από κάτι, ιδίως με προσβλητικό τρόπο: «μόλις τέλειωσε τη δουλειά του, μου πέταξε ένα κοκαλάκι για τη βοήθεια που του πρόσφερα». Συνήθως, μετά το ρ. της φρ. και πιο σπάνια μετά το τέλος της φρ. ακολουθεί το *κι εμένα*. Από την εικόνα του ατόμου που, αφού πρώτα ξεψάχνισε το κρέας, πετάει το κόκαλο στο σκυλί του·

- *ν' αγιάσουν τα κοκαλάκια σου*, ευχετική έκφραση σε κάποιον από τον οποίο ζητάμε να μας βοηθήσει ή να μας εξυπηρετήσει, με την έννοια να συγχωρεθούν οι αμαρτίες του, όταν πεθάνει: «ν' αγιάσουν τα κοκαλάκια σου, δώσε μου, σε παρακαλώ, εκείνα τα λεφτά που σου ζήτησα»·

- *ν' αγιάσουν τα κοκαλάκια του*, ευχετική αναφορά σε εκλιπόντα, που κάποτε μας βοήθησε ή μας εξυπηρέτησε σοβαρά, με την έννοια να συγχωρεθούν οι αμαρτίες του: «καλά που ήταν κι ο σχωρεμένος, ν' αγιάσουν τα κοκαλάκια του, που με βοήθησε και ορθοπόδησα πάλι στη δουλειά»·

- *ούτε κοκαλάκι*, (για παροχές) ούτε το ελάχιστο, καθόλου: «σου 'δωσαν εσένα τίποτα απ' τα κέρδη; -Ούτε κοκαλάκι»·

- *πάγωσε το κοκαλάκι μου*, κρύωσα υπερβολικά: «τον περίμενα μια ώρα μέσ' στο κρύο και πάγωσε το κοκαλάκι μου»·